

HEMŞİRELİKTE BİLİMSEL SÜRELİ YAYINCILIK: SORUNLAR VE ÖNERİLER

HEMAR-G Derneği'nin 2004 yılında yapılan Seçimli Olağan Genel Kurulu sonrasında dernek komisyonları yeniden yapılandırılmıştır. Yeni üyelerin katılımı ile biçimlenen yayın komisyonu, 01.06.2004 tarihinde, önceki komisyon üyelerinden görevi teslim almıştır. Yeni üyeleri ile ilk toplantısını 14.06.2004 tarihinde yapan yayın komisyonu; yayın politikasını yeniden belirleme sürecini başlatarak çalışmalarını sürdürmüştür. Bu çalışmalar kapsamında editör, danışman, yazar sorumlulukları ve yayın etiği konuları tartışılarak çalışma biçiminde değerlendirmeler ve düzenlemeler yapılmıştır. Dergiye gönderilen makalelerin yayın sürecinde takibini kolaylaştırmak amacıyla, dergiye gönderilme tarihlerine göre makaleler numaralandırılmış ve değerlendirilme sürecinde bekleyen tüm makaleler ele alınarak işe başlanmıştır. Değerlendirme süreci, yayın komisyonunda yer alan tüm üyelerin katılımı ile gerçekleştirilmiş olup bu süreçte tüm yayın komisyonu üyelerinin, makale okuma ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu yöntemin seçilmesinde grup üyelerinin, bu konuda deneyimlerinin çok az olması/olmaması gibi gerekçelerle belirtilen kendi isteklerinin göz önüne alınması etkili olmuştur. Bu yöntemle yapılan makale değerlendirme süreci, ayrıca grubun bilgi ve becerilerinin hep birlikte değerlendirilmesine de olanak sağlamış ve bu süreç içinde başlangıçta paylaşılan görevlerde değişikliklerin yapılmasının zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Kuşkusuz, tüm üyelerin katılımı ile dergiye gelen ve bekleyen tüm makalelerin ele alınarak ayrıntılı bir biçimde değerlendirilmesi, değerlendirme sürecinin uzamasına neden olmuştur. Çünkü, bu süreçte değerlendirmelerin öğretici olabilmesi için tartışma ortamının sağlanması ve makalelerin tekrar tekrar okunarak ele alınması zorunluluğu doğmuştur. Bu yöntem, ilerleyen zaman diliminde, daha hızlı yol alabilmek adına, görev paylaşımı doğrultusunda değerlendirmeye katılan yayın komisyonu üyeleri ile sınırlı tutularak sürdürülmüştür. Dergimize gönderilen ve bekleyen makalelerin değerlendirme sürecinde;

- Editör ve yardımcısı tarafından gelen makalenin değerlendirilmesi,
- Bu değerlendirme sonucunda yazara gerekli düzenlemeler ve düzeltmeler için makalenin gönderilmesi,
- Düzenlenip, düzeltilerek yazardan geri dönen makalelerin editörce kontrolü,
- Bu kontrol sonucunda uygun durumda olan makalelerin seçilen hakemlere gönderilmesi,
- Hakem değerlendirmelerinin okunarak, gerekli düzeltmeler için yazara gönderilmesi,
- Düzeltilmiş ve yazardan dönen makalenin kontrolü için gerekiyorsa tekrar hakeme gönderilmesi,
- Hakem değerlendirmesi sonucunun okunarak makalenin kontrolü ve gerekiyorsa yeniden yazara düzeltilmek üzere gönderilmesi,
- Hakem değerlendirmeleri sonucunda yayımlanabilir olarak değerlendirilen makalelerin düzeltmelerinin editör tarafından kontrolü ve gerekli düzenlemeler için yeniden yazara gönderilmesi,
- Editör incelemesi sonucunda yayına hazır olan makalelerin kontrolü adımlarında gerçekleştirilmiştir.

Tüm bu adımların tamamlanarak, derginin basıma hazır hale gelmesi ise bugünü bulmuştur.

Bu gecikmede, kuşkusuz ayrıntılı, özenli değerlendirme sürecinin yaşama geçirilmesi kadar değerlendirmeler sonucunda yayın sürecinin dışında kalan başka bir deyişle **“yayınlanamaz nitelikte”** yayınların olması da büyük rol oynamıştır. Yayınlanamaz nitelikte olduğu değerlendirmeler sonucunda ortaya konulan makalelerin, çoğunun araştırma makalesi olmasına karşın, derleme niteliğinde yazılan bir çok makalenin de olması, gerçekten düşündürücü bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yayımların reddedilme nedenleri: Araştırma Makaleleri

Araştırma makalelerinin, değerlendirme sonucunda yayınlanamaz kararının netleşmesine, araştırma yönteminde görülen hataların neden olduğu ortadadır. Araştırma yönteminde yapılan hatalar;

- Araştırmanın şekli/türü

- Araştırma evreni, örneklem büyüklüğü, örneklem seçim yöntemi

- Veri toplama yöntem ve araçları

- Verilerin değerlendirilmesinde görülen hatalara ilişkindir. Bu noktalarda yapılan hataların bir çoğunda uygun yöntemin kullanılmamış olması sorun yaratmaktadır. Araştırma türünün yanlış şekilde belirtilmesi kuşkusuz, araştırmanın planlanması/tasarımı aşamasında yapılan bir hatadır ve bu çalışmanın araştırma süreci doğrultusunda diğer adımlarının hatalı olmasına yol açabilmektedir. Bu durum, yine de bazı durumlarda editör ya da hakem kurulu önerileri ile düzeltilebilir özellik gösterdiğinde, hatanın düzeltilmesi gerçekleştirilebilmiştir. Bu duruma ilişkin örnek olarak **“kesitsel araştırma”** olarak tanımlanan çalışmalar verilebilir. Bu örnekte görüldüğü gibi araştırma şeklinin **“kesitsel araştırma”** olarak belirtilmesine karşın aslında olması gereken araştırma türünün **“tanımlayıcı araştırma”** olmasının gerekliliği ile ilgilidir. Bu durumdaki çalışmalar için **“tanımlayıcı araştırma”** biçiminde araştırma türünün değiştirilmesi önerilmiş ve bu değişiklik gerçekleştirilmiştir. Bu değişikliğin yapılabilir olması aslında **“kesitsel araştırma”** yerine **“tanımlayıcı araştırma”**’nın yazılmasının, çalışmanın diğer adımlarında ele alınanları ve araştırmanın diğer basamaklarını etkilenmiyor olması önemli rol oynamaktadır. Buna karşın diğer **“araştırma türü/şekli”**nde yapılan hatalarda düzeltilebilir öneri getirilmesi olanaksız olabilmektedir. Çünkü, diğer hatalarda yapılmış, bitmiş ve yayınlanma sürecinde bekleyen bir çalışmanın **“araştırma şekli”**nde yapılacak değişiklik yalnız **“basit bir isim değişikliği”** olarak ele alınamaz. Bu yapılsa da, çözüm getirmez ve çalışmanın başka adımlarının hatalı duruma itilmesine yol açar. Bu durumda önerilen, araştırma şeklindeki **“isim değişikliği”** ise bu çalışmanın önerilen araştırma türünde yeniden planlanarak, yeniden yapılmasını gerekli kılabilmektedir. Bu örnekte olduğu gibi, çalışma evreninin hatalı olması, örneklem büyüklüğünün ve örneklem seçim yönteminin hatalı olması da, düzeltilmesinin ancak bu çalışmaların yeniden yapılması ile mümkün olabileceğini gösteren hata biçimleri arasındadır. Bu tür hataların, çalışmanın yeniden yapılmasını zorunlu kılması ve bunun yazar/ların sorumluluk alanında olması, yayın sürecinde bu özellikleri gösteren araştırma makalelerinin yayınlanamaz nitelikte değerlendirilmeleri ile sonuçlanmaktadır. Bu türde hataları olan araştırma makalelerinin sayısının az olmaması ülkemizde hemşirelik araştırmalarının niteliğine ilişkin düşündürücü bir sonuç sergilemektedir. Ayrıca, bu tür hataları olan araştırma makalelerinin bir çoğunun tez çalışmalarını içermesi ise bu konunun ayrıca önemle ele alınmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Dergiye gönderilen araştırma makalelerinin tez çalışması olması ve bu **“araştırma makaleleri”**’nin düzeltilebilir hatalarının, öneriler doğrultusunda değiştirilerek yayınlanması, bu makalenin zorunlu olarak referans gösterdiği tezden farklı kalmasına yol açabilmektedir.

Araştırma makalelerinin, yöntem bölümünde **“araştırma türü/şekli”** ile ilgili görülen hataların bir çoğunun **“deneysel araştırma”** tanımlaması ile ilgili olduğu göze çarpmaktadır. Deneysel tasarım ile adlandırılan çalışmalarda en büyük sorunlardan biri **“deney”** ve **“kontrol”** gruplarının randomizasyon yöntemi ile nasıl seçildiğinin belirtilmemesi ile ilgilidir. Bu noktada yapılan ve sunulanlar yalnızca belirli bir sayıda bu gruplara düşen birey sayısı ile sınırlı kalmaktadır. Bu gruplarda yer alacak bireyler nasıl seçilmiştir?.. Gruplar arası kontrol nasıl yapılmıştır?.. Bu sorulara verilmesi gereken yanıtların, deneysel araştırmanın göstermesi gereken özellikleri içermesi nedeniyle açıklanması önem taşımaktadır. Ayrıca deneysel tasarımda sınıanan **“girişim”** çoğu çalışmada ortada bulunmamaktadır. Bu tür çalışmalarda veri toplama aracı ve yönteminde sıklıkla **“ölçek”**ler karşımıza çıkmaktadır. Deneysel araştırma tasarımlarında girişim olarak **“eğitim”** verilmesi, **“broşür”** dağıtılması gibi örneklere de çok sık rastlanmaktadır. Deneysel araştırma tasarımlarında eğitim, broşür, müzik gibi girişimlerin ise nasıl standart biçimde uygulanan girişim olduğu açıklanmamaktadır. Deneysel tasarımların, farklı alt desenlerinin ele alınarak araştırmanın amacı doğrultusunda en uygun olanın seçiminin yapılmaması araştırma tasarımının hatalı olmasına yol açabilmektedir. Deneysel araştırma olarak, araştırma türünün belirtildiği birçok çalışma bu nedenlerle aslında deneysel araştırma tasarımından çok uzakta kalmaktadır. Benzer hatalar ile **“yarı-deneysel araştırma”** desenlerinin belirlenmesinde de karşılaşılmaktadır. Bu tür hataların önerilerle düzeltilebilmesi, kuşkusuz, çalışmanın yeni baştan yapılmasını zorunlu kılması nedeniyle düzeltilebilir nitelik göstermemektedir.

Araştırma türünde yaşanan sorunlara bir başka örnek ise **“prospektif araştırma”** ile ilgilidir. Araştırma türünün prospektif olarak tanımlanmasına karşın, çalışmanın belirli yıllar arasında öğrenim gören öğrencileri kapsadığı görülmektedir. Öğrencilerin farklı sınıflarda ilerlemesinin göz ardı edilerek, o yıllarda okuyan öğrencilerin ele alınması, izlem yerine o yıllar arasında öğrenim gören öğrencilerin ele alınmasını sağlamak-

tadır. Verilen tarihler arasında öğrencilerin ele alınması ise öğrencilerin prospektif olarak izlenmesini ortadan kaldırmaktadır. Yapılan bu hatanın da önerilerle düzeltilebilmesi mümkün değildir. Çünkü, bu yıllar içinde, son sınıflarda okuyanlar çalışma kapsamından ayrılırken yeni öğrencilerin çalışma kapsamına zorunlu olarak katılmaları söz konusu olmaktadır. Düzeltilebilmesi çalışmanın ele alınarak düzeltmelerin yapılmasını zorunlu kılan bu tür hataları içeren araştırma makalelerinin doğaldır ki değerlendirme sonucu da, “**yayınlanamaz**” biçiminde olmuştur. Bu makalenin, yayın değerlendirme sonucu görülen hataları ayrıntılı biçimde ele alınarak, her bir duruma ilişkin önerilerle birlikte yazara gönderilen son karar sonrasında, yazarın editöre gönderdiği mesaj gerçekten çok düşündürücü olmuştur. Yazarın, bu mesajında, çalışmanın ne kadar iyi olduğunu kanıtlamak üzere belirttiği durum aslında yayın etiğinin çiğnediğini örneklemektedir ki bu mesajda, “...siz yayınlanmaya değer görmediniz ancak bu makale yurtdışı bir dergide yayınlanmak üzere kabul edildi...” ifadesi yer almaktadır. Bu ifade ile aynı makalenin, aynı süre içinde yurtiçi ve dışı iki derginin editörüne gönderilmesine karşın bu durumun editörlere bildirilerek izin ya da onayının alınmadığını ortaya koymakta ve bu durum yayın etiği ile bağdaşmamaktadır. Bu örnek durum üzerinden genelde yaşanan, iletişim sorunun altının çizilmesinde yarar görülebilir. Yapılan yayının, yayınlanma süreci içinde değerlendirme sonuçlarının özellikle bu denli ayrıntılı ve önerilerinin belirtilerek yapılan geri bildirimlerinde hata ya da özensizlik söz konusu ise böyle bir durumun yeniden editöre bildirilerek saptanan hataların ve yapılan önerilerin yanlışlığının, kaynak gösterimleri ile bir başka deyişle literatür desteği ile savunularak tartışılması biçiminde sürdürülmesinin gerekliliğidir.

Araştırma makalelerinin başlığının, kuşkusuz, çalışmanın amacını ortaya koyabilmesinin yanı sıra çalışmanın kimler üzerinde yapıldığına -veri toplama aracı ve yöntemine- ışık tutabildiği gibi bulguları da yansıtan özelliklerle, tüm çalışmayı kapsayıcı nitelik taşıması beklenir. Buna karşın, araştırma makalelerinde başlık ile amaç, yöntem ve bulgular arasında uyumsuzluklar görülebilmektedir. Bu tür sorunu görülen makalelerde, değerlendirme sonuçlarına göre önerilen doğrultuda, başlığın yeniden biçimlenmesine yazar/lar tarafından yapılan itirazın ısrarlı olması nedeniyle makale, basım sürecinin son aşamasında yazarları tarafından yayın sürecinden geri çekilmiştir. Oysa, bu öneriler çalışmanın bulgularında sunulanlar ile çalışmanın sonuçlarını kapsamayan çalışma başlığının içerikle uygunluğu açısından elzem nitelik içermektedir. Bu düzeltmenin reddedilmesi, önerilen başlığın çalışmanın niteliğinin yükseltmesine olumlu katkısı yanı sıra çalışmanın yeniden ele alınmasını da gerekli kılmaması gibi önemli özelliklerinin göz ardı edildiğini düşündürmektedir.

Dergimizde, ilk sayıdan bu yana uygulanan bir ilke olarak, araştırma makalelerinin değerlendirilme sürecinde, üç farklı niteliğe sahip hakem/danışma kurulu üyesine makalelerin gönderilmesi sağlanmaktadır. Bu hakemlerden birinin mutlaka istatistik alanında uzman olmasının gerekliliği uluslararası ve ulusal literatürün de üzerinde ısrarla durduğu önemli bir zorunluluktur. Dergimize gelen tüm araştırma makaleleri, bu doğrultuda seçilen hakemlere gönderilerek değerlendirme sürecini izlemektedir. Ancak, bir makale özelinde yaşanan bir durum ki, bu istatistiksel değerlendirme için bu alandan hakeme gönderilmeden, üç hakem tarafından değerlendirmelerinin yapıldığının, son editör değerlendirme sürecinde fark edilmesi ile ilgilidir. Bu eksikliğin tamamlanması amacıyla araştırma makalesi, istatistiksel değerlendirilmesinin yapılabilmesi için ilgili alandan bir hakeme gönderilmiştir. Bu durum elbette yayın değerlendirme sürecinin uzamasına neden olmuştur. İstatistiksel değerlendirmeyi yapan hakemin, yeni önerileri getirmesi sonucunda, makale bu önerilerle, yeniden yazar/lara gönderilmiş, yazardan dönen makale hakem isteği üzerine yeniden hakem değerlendirmesine alınmış, hakemin önerileri ile ikinci kez yazardan değişiklik yapılması istenmiş, yazarlardan dönen makale yeniden hakemin görme isteği üzerine, hakeme gönderilerek değerlendirilmiş ve bu süreç, ilgili hakemin “**yayınlanamaz**” kararı ile sonuçlanmıştır. Bir araştırma makalesi özelinde yaşanan bu durum, dergimize karşı olumsuz önyargıların beslenmesinde, “hakemler değiştiriliyor” ve değerlendirme sonuçları değişiyor yargılamalarının yaygınlaşmasında etkili olmuştur. Oysa, istatistiksel değerlendirilmesinde hata görülen araştırma makalelerinin, düzeltilemeyen hatalarının devam etmesi durumunun, bilimsel süreli yayıncılıkta araştırma makalelerinin “**yayınlanamaz**” biçiminde bir değerlendirme sonucunu almasının gerekliliği, uluslararası ve ulusal ilgili literatürde önemle ele alınan bir bilimsel yayıncılık ilkesidir.

Araştırma makalelerinin yayın değerlendirme sürecinde karşılaşılan diğer sorun alanlarından biri de, araştırma probleminin oluşturulmasında görülen yetersizlikler ile birlikte araştırmanın özgünlüğü ile ilgilidir. Bilindiği gibi, tüm ulusal ve uluslararası araştırma makalelerinde aranan bu özellikler yayınlanmaya değer bulunmada önem taşımaktadır. Dergimizde de araştırma problemine ilişkin saptanan yetersizliklerde de yapıcı önerilerle

düzeltilme olanağı birçok araştırma makalesi için gerçekleştirilmiştir. Araştırmaların özgünlüğü ise daha çok araştırmaların tekrarı boyutunda, daha sınırlı bir biçimde ele alınarak değerlendirilmiştir. Bir başka deyişle, salt bu niteliklerde sorunun saptanması yayın sürecinden çıkarılmasına gerekçe oluşturmamıştır. Dergimize gönderilen araştırma makalelerinin **“yayınlanamaz”** nitelikte değerlendirme sonucuna daha çok araştırma yöntemine ilişkin saptanan ve düzeltilemez nitelik gösteren hatalar neden olmuştur ki bu değerlendirme sonuçları ilgili literatür bildirimleri ile uyumludur.

Buraya kadar sözü edilen, araştırma makalelerinde görülen hataların göz ardı edilerek yayınlanması mümkün değildir. Buna karşın, ifade biçimleri, bazı bölümlerin açıklanması ya da genişletilmesi gibi önerilerle araştırma makalesi yazımının geliştirilmesi elbette olasıdır ve bunlar yapılmıştır. Birçok araştırma ve derleme makalesinde görülen ve önerilerle düzeltilebilen başka bir hata alanı ise ilgili literatürün kullanımı ile ilgilidir. Birçok makale yazımında, kaynak gösteriminde yaygın olarak kullanılan **“ikincil kaynak”**, birincil kaynak gibi ele alınarak hata yapılmaktadır. Birincil kaynağın kullanımında görülen bu özensizlik, kuşkusuz ortaya konulan yapının bilimsel niteliğini düşürmekte ve yazar/ların literatüre ulaşma ve literatüre hakim olmada ciddi sıkıntılarına ortaya koymaktadır. Çünkü, makale yazarların -araştırma makalesi ya da derleme makale- ele aldıkları konu ile ilişkin ulusal ve uluslararası alanda yapılanları bilmesi, bu alanda kendi yaptığının öneminin ve yerinin belirlenmesi açısından önemlidir. Ayrıca kaynak kullanımında yapılan hatalar **“yazarlık hakkı”**nın çiğnenmesine de neden olabilmekte ve etik sorunlara yol açabilmektedir. Bu tür hatalara çözüm getirmek üzere yapılan önerilerin, yazarlar tarafından özenli bir değişim ve düzeltme ile sonuçlandırılması söylemek ise oldukça zordur.

Derleme Makaleler

Derleme makalelerinin değerlendirilmesinde ise, gözlenen sorunlar biraz önce ele alınan kaynak bulma, iyi okuma ve bu kaynakların yerinde kullanımı ile ilgili olabilecek **“kavram”**ların ele alınışı ile ilgili karşımıza çıkmaktadır. Derleme makalelerde ele alınan kavramların sunumu daha çok salt alıntılardan ibaret olup var olanın ya da bilinenin neden yeniden yazıldığına ilişkin hiçbir ip ucu vermemektedir. İçerdiği bilginin o konu ile ilgili birincil kaynaklara ulaşıldığında zaten öğrenilebilecek bilgilerin sıralanmasının sağlanması derleme makale özelliği için yeterli olmamaktadır. Dergimize gönderilen derleme makalelerin **“yayınlanamaz”** olarak değerlendirilmesinde daha çok ele alınan; kavramlarda yaşanan kargaşanın düzeltilememesi, birden fazla kavram arasında uygun olmayan nedensel ilişkilerle yazılmış olması gibi yazar/ların daha çok seminer notları, ders notlarını makale olarak değerlendirme çabalarının önerilerle düzeltilememesi olmuştur. Kavramların ele alınışındaki yetersizlikler ve kavramlar arasındaki karışıklıklarla hem derleme makalelerinde hem de araştırma makalelerinin giriş bölümlerinde, araştırma probleminin oluşturulmasında karşılaşılmaktadır.

Niceliksel araştırmalarda, araştırma probleminin oluşturulmasında bilimsel yöntem olarak kullanılan **“tüm-dengelem”** çok önemli olmaktadır. Bu yöntem aynı zamanda derleme niteliğindeki makalelerde de yol gösterici bir bilimsel yöntem olarak ele alınabileceğinden, iyi kavranması ve uygulanması önemlidir. Derinlemesine literatür tarama ve ona ulaşma günümüzde internet aracılığı ile kolaylaşmıştır. Buna karşın yeterli düzeyde ve sayıda kaynak kullanmama ve bunların güncelleştirilememesi görülen sorunlar arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu da bilimsel derinliğin sağlanamaması ile sonuçlanmaktadır.

Hemşirelikte bilimsel süreli yayıncılık

Hemşirelikte bilimsel süreli yayıncılıkta yaşanan bu sorunlarla, değerlendirme süreci uzun sürebilmekte ve sonuçta elinizde yayınlanmaya değer makalelerin kalması güçleşebilmektedir. Dergimizin yayınına bu kadar süre ara verilmesine neden olan durumlar özetle bu şekildedir. Elbette daha çok söylenebilecek ayrıntılar vardır. Bunlardan biri de hakem değerlendirmelerinde yaşanan sorunlardır. Kuşkusuz, çok büyük bir özveri gerektiren ve gönüllü yapılan bu görev, akademik yaşantının yoğunluğu içinde güçlükler yaratabilmektedir. Yeterli zamanın bu işe ayrılabilmesi, aynı zamanda **“iyi değerlendirme”** yapabilmeyen önkoşulunu oluşturmaktadır. Hakemlere verilen sürenin uzaması, bazen de süre sonunda süreçten çıkmak istemeleri ve makalenin yeni bir hakeme gönderilmesi, süreyi daha da uzatabilmektedir.

Dergimize yayın gönderen her bir yazara makalede görülen sorunlar, hatalar, eksiklikler, yapılması gerekenlere ilişkin önerilerin çok ayrıntılı bir biçimde ve özenle bildirilmesine karşın, “**yayınlanamaz**” kararının yazar/lar tarafından haksız bir sonuç gibi ele alındığının gözlenmesi, üç önemli yanılığın yaygınlığını göstermesi açısından önemlidir. Bunlar;

- Dergiye gönderilen makaleler mutlaka yayına kabul edilir,
- Dergiye gönderilen makale, hakeme gönderildi ise yayınlanabilir,
- Basılı hale gelen her yazı/makale ya da doküman değerli ve niteliklidir olarak kabul edilmesi ile ilgilidir.

Bu yanılığların nereden kaynaklandığının elbette araştırılması gerekmektedir. Ancak, unutulmaması gereken önemli bir nokta, ulusal hemşirelik süreli yayıncılığında yaşanan deneyimlerin ne olduğunun ve ne olması gerektiğinin öncelikle ele alınarak değerlendirilmesinin gerekliliğidir. Yapılması zorunluluk gösteren bu durum değerlendirmesi sonucunda; durumun iyi kavranması ve bu doğrultuda olması gerekenlerin saptanarak yaşama geçirilmesinin, sorunların ortadan kaldırılmasında **önemli bir adım** düşünülmektedir. Sağlık bilimlerinde uluslararası ve ulusal düzeyde düzenlenen sempozyum ve kongreler gibi bilimsel oturumlar yanında konu ile ilgili bir çok dernek, birlik ve komisyonlarda bu tür tartışma platformları yaratılmaktadır.

Hemşirelikte ulusal süreli yayıncılıkta her gün yeni bir dergi yayım hayatına girmektedir. Bu gün “**hakemli hemşirelik dergisi**” sayısı **onüçtür**. Bu sayının her geçen gün artabileceğini ve artmasının da gerekli olduğunu söyleyebiliriz. Ancak, bu noktada hakemli dergi niteliğinin ne anlam taşıdığı ve nasıl olması gerektiğinin altının çizilmesi gereklidir. Aksi takdirde, bu dergiler, araştırma yönteminde görülen hataları ile “**hakem onaylı hatalı makaleler**” yayınlamaktan öteye geçemeyecektir. Bu nedenle, sayısal artışın yanı sıra dergi niteliğinin sorgulanması da gerekmektedir. Kuşkusuz, süreli yayıncılıkta, bu niteliğin geliştirilmesi için öncelikle; “yazarlık nedir?”, “yazarın sorumlulukları nelerdir?”, “yazar, bilimsel ürün için nasıl yazmalıdır?”.. vb.den başlayan soruların cevaplanması gereklidir. Ayrıca, hakem nitelikleri ve sorumlulukları yanında, editörlük için gerekli nitelikler ve sorumluluklarının da ele alınması zorunludur. Bunların yanı sıra hemşirelik temel eğitimi içinde bilimsel yazı yazma bilgi ve becerilerinin ele alınarak bunların geliştirilmesi yönünde çaba gösterilmelidir. Birçok üniversitemizde bu doğrultuda programların olması ve lisans düzeyinde eğitimin başlarında “**Bilimsel yazım**” ve “**yayın etiği**” üzerinde önemle durulduğu ve öğrencilik süresinde hazırlayacakları her yazıda bunlara uymanın önemle izlendiği görülmektedir.

Kuşkusuz, her editör sorumlu olduğu derginin yayın hayatına ara vermesini ya da yayın hayatına son vermesini düşünmez, düşünemez. Editörün görevlerinden biri de, belirli aralarla, yayın niteliğini yükselterek derginin zamanında çıkarılmasını sağlamaktır. Ancak, bu noktada editör, ne olursa olsun dergi çıkmalı mı? ya da yayın hayatına ara verme pahasına da olsa nitelikli yayıncılıkta ilkelerden ödün verilmemeli mi? ikilemini yaşamamalıdır. Editör olarak benim, yayın komisyonunda görev alan çalışma arkadaşlarımla beraber benimsemişimiz yol ikinci yol olmuştur. Kuruluşunda emek verdiğim bu derginin, ülkemizde hemşirelik alanında süreli yayıncılıkta önemli bir misyonu yüklediğinin bilinci ile nitelikli yayın sürecini her ne pahasına olursa olsun gerçekleştirmek için yoğun çaba göstermekteyiz. Bu sayı ile sizlere, uzun bir ara sonrasında yeniden merhaba derken, 2005 yılı son ayında sizlere ulaşmasını hedeflediğimiz dergi “**özel sayısı**”nı sizlere tanıtmak isterim. Bu özel sayı, yukarıda anlatılan tüm sorunları göz önünde bulundurarak yayın etiği, editör-hakem-yazar sorumlulukları, makale yazımında alıntı yapma ve kaynak kullanma yöntemleri ve bilimsel yazı yazmanın ilkelerini konu edinmiştir. HEMAR-G Derneği’nin ve Dergi’mizin, hemşirelikte bilimselleşme sürecinin gelişmesindeki önemli yeri, bize bu misyonu gerçekleştirme sorumluluğunu yüklemektedir.

Hep birlikte daha nitelikli bilimsel süreli yayıncılık hayatı için, sorumluluklarımızın bilinci ile, kendimize düşenleri yerine getirmek üzere, daha ileriye!

EDİTÖR
Oya Nuran Emiroğlu